

El català, ¿conflicte col·lectiu?

El pas arrere en el camí recorregut per les institucions valencianes en el procés normalitzador del català només pot ser contrarestat per una altra pressió legal, la del dret elemental a l'ús de la pròpia llengua, a les escoles i a les institucions.

E. Sòria

Cert és que una llengua no es normalitza només ensenyant-la a l'escola, ni encara que s'empre a la part major de les assignatures. I és ben probable, fins i tot, que amb la legislació vigent no hi haja, en cap racó de l'estat, cap llengua amb possibilitats de ser normalitzada, tret d'aquella que compta amb tots els privilegis i totes les proteccions. No obstant això, tota pedra fa paret i al País Valencià la pretesa normalització de l'altra llengua oficial, la pròpia, ha estat intentada i combatuda sobretot al camp de l'educació.

Per al curs present, més o menys aconseguida l'extensió general del català com a assignatura a les escoles i obertes unes poques línies en aquest idioma per ci i per lla del nostre país, la Conselleria d'Educació havia posat en marxa un pla ambiciós de reforç de l'assignatura fent obligatori —bé que amb prou atenuants— l'ensenyament en català de l'àrea d'experiències a tota la zona catalanoparlant del país. Fet amb traça i sense massa soroll, es tractava d'un considerable pas endavant, i Ciscar eixia del pas de les crítiques del nacionalisme educatiu. A tot estrop van ser editats els llibres pertinents i els professors es van fer l'ànim.

La festa, però, ha durat poc. Una Coordinadora Pro-Libertad de Enseñanza en Valenciano, activa des de l'inici de curs, amb el suport entusiàstic de la dreta, aconseguia parar el procés barrejant la via jurídica i la pressió pública. Les ordres que desenvolupaven la Llei d'Ús i Ensenyament en aquest sentit eren derogades el 31 de gener de 1987. Les mobilitzacions contra el valencià a l'ensenyament no han minvat, però, per això. Aquesta setmana a Alacant n'hem tingut proves.

La derogació de les ordres que estenien l'idioma a l'àrea d'experiències ha fet més evident, si calia, que la recuperació del català és impossible sense l'esforç de tots aquells que estimen la llengua. Un esforç organitzat i capaç d'emprar al màxim tots els mitjans que la llei i el sentit comú posen a l'abast per exigir que semblen. Les reaccions

no s'han fet esperar. El 19 de febrer el conseller Ciscar recordava a les Corts que «ha quedat restablida i reconeguda l'obligatorietat de l'ensenyament del valencià com a assignatura», mentre que l'ensenyament en valencià, o en espanyol, és un dret individual. La conselleria —afirmà Ciscar— garantirà aquest dret, malgrat els costos que suppose, en tots els casos. Professors i pares valencians li han pres la paraula.

El dia 21 de febrer els col·lectius de defensa de la llengua de Castelló feien una crida, publicada al diari *Mediterráneo*, a «tots els pares dels xiquets que assisteixen a col·legis públics perquè facen efectius els seus drets de cara a la lliure elecció de la llengua de l'ensenyament». Apuntaven també que si la Llei d'Ús diu que totes dues llengües han de ser conegudes pels alumnes, «no sabem com podrà fer-se realitat aquesta premissa si s'exclou el valencià com a llengua vehicular de l'ensenyament».

D'altra banda, Carles Costa, president de Covapa —Confederació Valenciana d'Associacions de Pares d'Alumnes—, que representa uns 850.000 pares, declarava el 7 de març al diari *Información* d'Alacant que «ha faltat per part de la Generalitat una política informativa, un saber transmetre als pares dels alumnes la necessitat real de defensar i recuperar la nostra pròpia llengua», i que cal realitzar-ne una especial promoció.

Per totes les comarques del País Valencià professors de valencià, pares i alumnes s'han organitzat en associacions per l'ensenyament públic en valencià. Segons Carme Miquel, membre de la Coordinadora de Pares, Alumnes i Professors per l'Ensenyament Públic en Valencià, de València i Horta, aquesta es creà el 1984, s'ha legalitzat, ha consolidat una estructura comarcal i ha pres contacte amb els altres grups d'ensenyament.

El 28 de març, a Dénia, es reunien representants de les coordinadores de València, la Ribera i els col·lectius d'Alacant i Castelló. Per a Lluís Fornés, membre de la primera, l'objectiu era anar cap a la consecució d'un en-

JORDI VICENT

senyament en valencià del parvulari fins a la universitat. S'hi ha subratllat també que les línies en valencià van molt bé, que han aconseguit notables resultats pedagògics, però que les institucions a penes han dedicat ajuda, diners i material per dotar-les. L'objectiu de la Coordinadora —precisa— és estendre i millorar l'ensenyament en valencià, que cal diferenciar dels

problemes que ha tingut darrerament l'àrea d'experiències, quan no es tractava més que d'un reforç, bé que útil, de l'assignatura de valencià.

A les conclusions elaborades a Dénia es denuncia la marginació a què encara se sotmet el valencià i les mesures regressives preses darrerament per l'administració educativa, el greuge comparatiu de què han estat objecte els pares que no han pogut aconseguir una plaça escolar en va-

lencià per als seus fills i la manca de suport de les institucions. Es manifesta també un total desacord amb el fet d'equiparar a nivell legislatiu l'ensenyament en valencià i la utilització del valencià en una àrea o assignatura, i s'exigeix la satisfacció de totes les demandes d'ensenyament en valencià, la realització de campanyes divulgatives que n'expliquen els avantatges i l'ús de la llengua a tots els àmbits de l'administració autònoma. Per acabar, els pares que vulguen més informació poden adreçar-se a l'apartat 2370 de València.

Per a Lluís Fornés, el que cal ara és aconseguir el màxim de sol·licituds refusades a pares que hagen demanat ensenyament en valencià a col·legis públics, ja que es tracta d'un dret individual que no pot ser negat. Fer arribar recursos, peticions, etc. La Coordinadora ja ha realitzat els impresos pertinents per facilitar la resposta ciutadana. «Els drets individuals han estat utilitzats per acabar amb l'ensenyament en valencià, però en aquest cas la llei té dos talls. També pot servir per defensar els nostres drets. Cal multiplicar els recursos i les peticions».

Segons Ferran Gonzàlez, membre de la Coordinadora d'Alacant, aquesta es formà de manera una mica espontània. El 23 de març tingué lloc una primera assemblea, i s'hi seguiren els contactes amb la Coordinadora de València i amb diversos col·lectius locals. «Hi ha iniciatives per tots els costats, a la Marina i el Vinalopó. A Crevillent es replegaren cent signatures de pares demanant l'ensenyament de l'àrea de socials en català. Nosaltres estem preparant la presentació de recursos allà on el dret a l'ensenyament en la pròpia llengua és negat. Tots els pares que ho desitgen po-

JORDI VICENT
Un altre front davant de Ciscar.

den demanar-nos informació a l'apartat de correus 392 d'Alacant».

També al nord del país s'ha consolidat en aquests dies la xarxa de col·lectius al voltant d'alguns tan eficients com els d'Almassora o el del col·legi Censal de Castelló.

Al mateix temps, del 28 al 31 de març tenia lloc a Alcoi el primer encontre de mestres valencians, conscienciosament preparat durant tres mesos. Hi assistiren

professors de les contrades meridionals, des de la Safor i la Vall d'Albaida fins al Vinalopó, per passar revista a les conseqüències i les expectatives de la renovació pedagògica en català. L'encontre ha demostrat feblement l'èxit pedagògic de l'ensenyament en català i ha denunciat també la manca d'estímul institucional, i les passes arrere de la Conselleria. Mentrestant, a la Universitat de València s'ha celebrat la setmana del 30 de març al 5 d'abril unes jornades sobre normalització lingüística a l'àmbit universitari, amb participació d'experts de totes les autonomies amb llengua pròpia de l'estat, les conclusions de les quals seran publicades més endavant.

L'àmbit docent està, doncs, organitzant-se per respondre a la crítica situació actual. Però no només ell. A partir del 25 de febrer tenien lloc una sèrie de contactes que han cristal·litzat a València en la formació d'una Comissió de Defensa de la Llengua integrada per la Federació d'Ensenyament de CCOO del País Valencià, el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de la UGT (província de València), l'Escola d'Estiu del País Valencià, la Coordinadora d'Ensenyants de l'Horta Nord, l'Associació de Renovació Pedagògica Mestre Ripoll, el Col·lectiu Joan Lluís Vives, el Club Sanchis Guarner, Acció Cultural del País Valencià, més un seguit de personalitats de la cultura i de la política valencianes.

Aquesta comissió presentava el dia 26 de març un manifest en el qual denunciava la manca de decisió del partit en el govern per fer realitat la recuperació i la normalització de la llengua dels valencians, l'incompliment de la mateixa Llei d'Ús i la cessió de tota la iniciativa a la dreita. El manifest acaba també amb

una crida als pares i els estudiants perquè expressen el seu dret a l'ensenyament en valencià i perquè superen totes les dificultats que s'han establert i que s'establiran en aquest respecte.

A més a més, Acció Cultural del País Valencià inicia aquests dies una campanya destinada a exigir l'aplicació dels drets lingüístics que la Llei d'Ús reconeix, començant pels ajuntaments. Amb aquest fi, de primer, s'ha editat un tríptic amb un extracte de la llei i un model d'instància per aconseguir que totes les comunicacions de l'ajuntament amb el demandant siguen en valencià. D'acord amb els articles 10 i 11 de la Llei d'Ús, el contribuent es pot negar a pagar els

rebutos que hi arriben en una altra llengua. El tríptic acaba amb dues bones preguntes: «¿Serem capaços de reclamar aquest dret elemental? ¿Som capaços de voler viure en valencià?»

En qualsevol cas i ara per ara, el cavall de batalla de la normalització del valencià segueix sent l'escola. A manca d'altres mitjans, el pròxim octubre es podrà mesurar la capacitat de pressió dels qui la defensen en volum de recursos, instàncies i sol·licituds. Només la resposta ciutadana pot capgirar una situació estancada si no en retrocés. El marge legal és escàs, però seria suïcida no apurar-lo al límit. □

«COMANDO BARCELONA», CADA VEGADA MÉS INDUBTABLE

Cotxes-bomba, primer mort civil

Joan Fructuós Gómez, un jove electricista que passava pel carrer, és el primer mort civil causat a Barcelona en els darrers mesos per un cotxe-bomba. El convenciment que un «Comando Barcelona» d'ETA militar s'ha instal·lat a la ciutat va prenent cos a l'opinió pública.

F. Nicolàs

No es pot assegurar que en aquests moments hi hagi un Comando Barcelona actuant permanentment a la ciutat; si més no, amb la mateixa infraestructura que ETA pot tenir a Madrid», deia divendres de matí Ferran Cardenal, el governador civil de Barcelona. La declaració de Cardenal es produïa poques hores després que un altre cotxe-bomba, el segon

en sis dies, trasbalsés la vida de la ciutat, deixant un mort sobre l'asfalt i una desena de ferits, dos d'ells en estat greu, a l'hospital.

El mort, un jove anomenat Joan Fructuós Gómez, mecànic, havia comès l'errada de passar casualment pel carrer de Biscaia en el moment en què s'aproximava un cotxe de la guàrdia civil de trànsit, objectiu dels autors de l'atemptat. Uns autors, per cert, tan maldestres com els que feren explotar divendres anterior una furgoneta-bomba al Moll d'Espanya del port de

Uns atemptats desproporcionats, «propagandístics».

Barcelona. La càrrega explosiva que contenia el Talbot matrícula de Barcelona del carrer de Biscaia — probablement amonal— podria haver causat una veritable matança al barri.

Cotxes incendiats, vidres trencats i considerables destrosses als habitatges propers foren les primeres conseqüències de l'explosió de dijous a la nit, que atemorí milers de persones i es deixà sentir a gran part de la ciutat. El fet que, per primera vegada en la història recent dels atemptats als carrers de Barcelona, el mort fos un civil, com-

mogué i indignà especialment l'opinió pública, cada vegada més inquieta d'ençà que, en els últims quatre mesos, han anat sovintejant cada volta amb més força les explosions provocades, amb víctimes a la ciutat.

Després de la reivindicació per ETA-militar de l'atemptat del port, sembla ja indubtable la identitat dels autors de l'explosió d'aquest darrer dijous, realitzada amb un procediment i uns mitjans del tot similars. L'escassa importància tàctica de l'objectiu perseguit en un i altre cas —una caseta de vigilància al port i un cotxe de servei prop de la caserna del carrer de Navas de Tolosa, totes dues de la guàrdia civil— i la desproporció dels mitjans emprats —unes càrregues explosives que poden matar tot allò que es mou en desenes i desenes de metres al voltant— semblen confirmar, també, l'objectiu «propagandístic» d'aquest segon atemptat, que aconsegueix, amb un risc mínim per als seus autors i una ínfima infraestructura, una ressonància nacional, estatal i internacional inusitada. I que desmenteix absolutament, també, les afirmacions aparegudes en determinada premsa de Barcelona, segons les quals l'atemptat del port es produí aprofitant la vigilància exhaustiva que les forces de seguretat centaven aquell dia en la vaga de transport i els incidents que aquesta podria causar.

El funcionament d'una estructura permanent, per bé que poc preparada i equipada, d'ETA a Catalunya, sembla ja confirmada. La presència a Barcelona, dimarts passat —dos dies abans de l'atemptat del carrer de Biscaia— del director general de Seguretat de l'Estat, Rafael Vera, acompanyat de dos dels seus ajudants, torturadors mil vegades reconeguts, contribueix també a reforçar la hipòtesi d'intenses investigacions policials, com deïem la passada setmana en aquesta mateixa revista. Malgrat aquestes dades, però, el fet cert és que les autoritats estatals a Catalunya continuen insistint, en totes les declaracions públiques, a llevar importància a la presumpta consolidació de l'anomenat «Comando Barcelona» d'ETA-militar. Una tàctica, si és que s'empra conscientment per despistar l'atenció sobre aquestes investigacions exhaustives, bastant ingènua.

Les condemnes unànimes per part de la pràctica totalitat d'entitats polítiques, cíviques i ciutadanes catalanes a aquests atemptats continuen succeint-se, cada vegada més contundents. □